

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Впродовж останніх років світ став свідком надзвичайно стрімкого зростання комунікаційних технологій, комп'ютерної мережі та інформаційних технологій. Розвиток засобів широкосмугового зв'язку та конвергенції телекомунікації з комп'ютерами створили численні можливості використання різних нових технологічних знарядь для навчальних систем. Злиття комп'ютерів та комунікацій надає безпрецедентні можливості для систем освіти з їх здатністю об'єднувати, посилювати та впливати один на одного через простору географічну відстань для продуктивного досягнення навчальних цілей. Ріст таких комунікацій та комп'ютерних систем, зручність їх використання, потужність та різноманіття передачі інформації надає викладачам та студентам доступ до світу поза аудиторією. Він має потенціал змінити сутність та перебіг навчального середовища та передбачити нову культуру вивчення. Взаємодія, гнучкість і зручність опинились у центрі уваги в обґрунтованому середовищі інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

Технології відкривають широкі перспективи для навчання, оскільки вони дають можливість студентам отримати доступ, поширити, змінити та поділитись ідеями та інформацією у змішаному стилі і форматі спілкування. Вони допомагають тим, хто навчається поділяти навчальні ресурси та простори, сприяють зосередженню і спільним принципам вивчення та посилюють критичне та креативне мислення, уміння вирішувати проблеми. Не тільки опанування навичок ІКТ, а також і використання ІКТ для вдосконалення викладання і вивчення є вкрай важливим для викладачів заради виконання їх ролі творців педагогічного середовища.

Основні напрямки становлення сучасної освіти в інформаційно-комп'ютерному суспільстві активно досліджують такі вчені як В. Биков, Р. Гуревич, М. Жалдак, Н. Морзе, Ю. Рамський та ін. Зокрема, виникнення та усталення поняття технологія в освіті досліджували науковці В. Безпалько, А. Кіктенко, Т. Назарова, О. Падалка, О. Савченко, Г. Селевко, В. Юдін. Організацію навчального процесу та підвищення його ефективності на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій розглянуто у працях Ю. Дорошенка, І. Журавльової, О. Єльнікової, Л. Калініної, В. Руденка. Особливості використання ІКТ у процесі вивчення окремих дисциплін вивчали Т. Дубова, Ю. Жук, О. Качуровська, І. Семешук, О. Чайковська. Характерні риси та специфіку реформування сучасної системи освіти під впливом розвитку інформаційних технологій досліджують Л. Ващенко, С. Гончаренко, Т. Десятов, Г. Єгоров, В. Кремень, О. Локшина, Б. Мельниченко, Л. Пуховська, Г. Сазоненко. Однак інформаційні та комп'ютерні технології, на превеликий жаль, не в повній мірі на даному етапі свого розвитку використовуються в Україні з метою отримання знань студентами. Надзвичайно важливим завданням залишається виявити основні чинники, які будуть стимулювати розширення використання ІКТ на практиці.

В науковій літературі обґрунтовується ефективність використання ІКТ з технічних міркувань. Проте мало відомо, які стратегії вивчення та педагогічна основа мають бути використані для освіти і виховання. Як створити таке електронне викладання та навчальне середовище, які базуватимуться на конкретних теоріях пізнання чи основах знань? Яким буде нове бачення та керівні принципи розвитку викладача задля педагогічно-технологічної інтеграції? Так як ми отримуємо все більшою мірою підтримку ІКТ, навчання і вивчення не буде таким же, як і до цього. Необхідно буде застосувати багаті та захоплюючі перспективи, запропоновані новими освітніми технологіями для досягнення нової мети і бачення. Аби оцінити реалізацію ІКТ у навчанні, необхідно зрозуміти головні фундаментальні зміни в освіті за останні роки.

Освіта у всьому світі зазнає суттєвих зрушень у практиці викладання і вивчення під впливом розвитку ІКТ. Оскільки навчання через факти, навчальні програми, правила та методи дій було більш прийнятним у попередні роки, навчання через проекти та завдання, наукові дослідження та планування, відкриття та винаходи, креативність та своєрідність, дію та міркування, мабуть, буде більш доречним сьогодні. Головною ознакою цього процесу є перехід від викладацько-зосередженої до студентсько-орієнтованої парадигми. Протягом останніх тридцяти років зміни в освітньому середовищі стали феноменальними. Модель, фокус, роль студента та технологій докорінно змінилась із традиційного викладання до віртуально-освітнього середовища.

Роль ІКТ в освітньому та виховному середовищі не може бути переоціненою. Використання ІКТ у сучасному навчальному середовищі коливається від часткового використання комп'ютерів у практичних аспектах до електронного навчання, яке підвищує та вдосконалює розумову та виховну поведінку студентів.

Ми живемо у цифровому світі, що постійно розвивається. ІКТ впливає майже на кожен аспект нашого життя – від праці до спілкування, від навчання до ігор. Цифрова ера змінила спосіб спілкування, мережу, пошук допомоги, доступу до інформації та навчання молодих людей. Варто визнати, що молодь сьогодні є онлайн поколінням з доступом до Інтернету через безліч шляхів, таких як комп'ютери, телебачення та мобільні телефони. Оскільки технології все більш включаються у культуру, варто було б забезпечити студентів відповідним постійним досвідом, який дозволить їм успішно оволодіти технологіями, та підготувати їх до життя після закінчення університету. Широко відомо, що студенти мотивуються і цілеспрямовано залучаються у навчальний процес, коли поняття та навички підтримуються технологіями та розсудливою педагогікою. Важливо забезпечити ресурсами викладачів та студентів для опанування цих технологій з метою інформування та покращення навчального процесу.

Досить багато викладачів у всьому світі погоджуються, що студенти більш вмотивовані та уважні, коли внавчальних аудиторіях використовуються комп'ютери з Інтернетом. ІКТ мають сильні мотиваційні та позитивні наслідки на виховну поведінку студентів, навички спілкування та порядку.

У зв'язку з цим, ІКТ можуть просувати незалежні навчальні навички протягом усього життя. Існують докази, що використання ІКТ у вищих навчальних закладах підвищує студентську незалежність та самостійну урегульованість навчання. Студенти стають більш відповідальними за своє навчання, працюють більш незалежно та ефективно. Це має значний позитивний вплив на поведінку студентів та освітню систему загалом.

Грунтуючись на висновках різних дослідницьких праць, можна сміливо казати, що ІКТ в університетах мають значний вплив на мотивацію студентів навчатися. Така мотивація залишається після того, як з'являється увага та зацікавленість студентів вчитись. Мотивація значною мірою впливає на навчальну поведінку студентів, оскільки вона спонукає їх діяти, керує та підтримує поведінку. ІКТ заохочують, спонукають та запалюють жагу студентів до навчання і допомагають у створенні культури добробуту. Це може проявлятися у вигляді підвищеної зацікавленості учнів у навчальному завданні, збільшеним задоволенням від вивчення нового матеріалу та нових досягнень, підвищенням самооцінки.

Крім того, ІКТ збільшує студентську зайнятість у процесі роботи. Коли студентів навчають користуватись комп'ютером чи іншими складовими ІКТ, вони продовжують зосереджуватись на завданні з повною концентрацією. До того ж, ІКТ зменшують емоційну відчуженість студентів, оскільки вони викликають цікавість і тому надають прекрасну можливість повної участі студентів у діяльності аудиторії. Доповнюючи цю точку зору, науковці визначили, що студенти отримують користь та залучаються більш у завдання, якщо комп'ютери використовуються як навчальний прилад. ІКТ використовують зорову здатність студента (включаючи цифрове відео, фотозйомку чи відео-наради). Все це здається цікавим і привабливим для студентів.

Надзвичайно важливим елементом в процесі використання інформаційно-комп'ютерних технологій в навчанні є питання підготовки викладача та відношення студента до самого освітнього процесу.

Отже, починаючи з середини 90-х років можливості навчатися у системі вищої освіти значно зросли у порівнянні з навчанням у традиційних аудиторіях. Значні досягнення комп'ютерних технологій у цілому світі та, що саме головне, публічний доступ до мережі Інтернет забезпечили надзвичайно велику підтримку розвитку дистанційного навчання. Основні наукові установи вищої освіти пристосовують свої курси викладання освітніх дисциплін до дистанційного методу викладання і це являється наступним логічним кроком у поширенні освітньої інформації. За прогнозами спеціалістів в майбутньому все більше і більше фахівців різних галузей науки використовуватимуть у своїй повсякденній роботі курси, які розроблені для запровадження у мережі Інтернет і використовуватимуться потенційними здобувачами освіти з різноманітних куточків планети. Складається ситуація у цілій системі освіти, коли застарілі формати впровадження інформації стають не лише єдиним методом розповсюдження інформації. Інновації у освітніх технологіях в поєднанні з бажанням обслуговувати якомога більшу кількість студентів, надаючи їм ту інформацію, яку вони власне шукають, змушують різноманітні наукові установи змінювати систему викладу інформації.